

ТРИЗНЕВИК - REVUE HEBDOMADAIRE - TRIDENT
UKRAINIENNE

Число 44 (644) Рік вид. XIV. 30 жовтня 1938 р. Ціна 2 фр. Prix 2 fr.

Париж, неділя, 30 жовтня 1938 року.

Увагу всього українського світу скупчено сьогодні на Закарпатті, яке оце прокидається до нового життя. За цих часів непевних серед вельми скomплікованої політичної ситуації зовнішньої і в дуже трудних умовах внутрішніх розпочало свою роботу нове правительство цієї країни. Тому урядові, що в його руки поклала доля провід цієї частини української землі, шлемо ми разом із щирим привітом побажання успіху в його відповідальній, тяжкій і складній праці над організацією й консолідацією власної державности.

Як розів'ються події, в центрі яких стоїть закарпатська проблема, що коло неї зав'язався такий складний клубок ріжнорідних інтересів і що їй сьогодні стільки часу і зусиль віддає міжнародня дипломатія, мають показати коли не найближчі дні, то недалеке майбутнє.

А тим часом одбуваються на протилежному кінці земної кулі події історичної ваги і величезного масштабу, яких ми те-ж не можемо спускати з ока. Не зважаючи бо на віддаль і ніби таких далеких і чужих нам учасників їх, вони проте близько зачіпають українську справу в загально-світовому аспекті.

Маємо на думці рішучу перемогу Японії в Китаю. Зайняття Кантону й Ханкеу японськими військами наближає кінець боротьби, даючи велику перевагу в руки Країни Сонця, що сходить.

Закінчення цієї фази війни Японії з Китаєм, за плечима якого стоїть червона Москва, не позбавляє одначе Токіо турботи про

продовження і доведення до кінця боротьби з самим джерелом світового непорядку та заколоту.

А в цій конечній зустрічі двох сил в березі Великого океана своє місце — і при тому визначне — займає саме справа українська.

Визволення з московської неволі Зеленої України, яка має знайти свої форми нового вільного життя, вирішаючи українську проблему на Далекому Сході, не може не викликати співзвучної луни на широких степах Великої України, що весь час не перестає змагатися за свою свободу й державність.

І З О Л Я Ц І Я М О С К О В Ш Ч И Н И — Ч Е Р Г О В Е П О Л І Т И Ч Н Е З А В Д А Н Н Я Е В Р О П И

Московщині нема місця серед культурних націй Європи, бо для поневоленних націй нема найменшої можливості існування в межах ССРСР. Сучасні відносини між Московщиною та великими державами Європи є безпосереднім наслідком наскрізь неможливих відносин між Московщиною та чужими націями ССРСР. Цикль розвитку політичних відносин Московщини до інших націй закінчується в межах ССРСР і по-за ними, і там, і тут випробовано всі можливі засоби співжиття, і всі вони виявилися непридатними. Ізоляція Московщини в царині інтелектуального і органічного матеріального співробітництва з поневоленими націями « ССРСР » властиво більша, ніж в Європі. Завершенням політичної ізоляції Московщини в межах ССРСР являється сталінська « конституція » з одночасним походом проти « петлюрівців та інших буржуазних націоналістів » та руйнування цивільного і мілітарного апарату московської деспотії, що позбавило ССРСР майже всякої вартості навіть в очах його останніх союзників в Європі. В своїй статті « Мюнхен і Москва » в « Журналь де Женев » з 16. X. пише редактор Бріке, що « Сталін знищив чистками в армії в часі від травня 1937 до червня 1938 р. 384 генералів і маршалів та по-над 50 відс.цілого складу вищих старшин, і, позбавивши таким чином ССРСР всякої мілітарної і господарської вартості в Європі, приготував сам основу для пакту чотирьох ».

Сучасна ізоляція тим страшніша для Кремля, що вона може бути лише цілковитою і остаточною. Ізоляцію, — в якій Московщина опинилась по перемозі над підтримуваними Антантою московськими генералами та національними республіками, — їй пощастило проломити наслідком рапальської умови, але протягом

десять років «добросусідських» відносин з ССРСР Німеччина опинилась над безоднею большевицької революції, від якої її вирятував лише національно-соціалістичний рух з Адольфом Гітлером на чолі. Франція, не навчена досвідом Німеччини, заплатила тим часом за союз з Московщиною «народнім фронтом» і вже по чотирьох роках опинилась на крок від війни, спочатку наслідком московської акції в Іспанії, а потім в Чехословаччині. По Франції не знайдеться очевидно ніодної великої держави, яка забажала б поновити її досвід власним коштом, ані в Європі, ані по-за нею, бо, наслідком браку виходу до океану, Московщина поважною морською потугою ніколи не буде.

Хоч большевицька преса й твердить при кожній нагоді, що ССРСР, як держава «соціалістична», з ніякою «буржуазною» державою якогось союзу не потребує, а з «демократіями» удержує «приятні» відносини виключно для того, щоб «боронити їх від фашистських держав та втримувати мир в Європі», але в дійсності московський уряд бореться розпачливо проти його ізолювання, бо розуміє, що саме існування ССРСР залежить лише від підтримання тої чи іншої з великих держав. Він потребує цього підтримання не лише супроти держав, злучених проти комуністичним пактом, а передусім для скріплення власного авторитету перед поневоленими націями, які фактично зрівноважують і в'яжуть безнадійно збройну силу Московщини. Перебудова Чехословаччини на федеративній основі, яку Московщина не була в стані ударемнити, є справжнім «мементо морі» для цієї останньої не лише з причини перемоги засади самоозначення. Національні відносини в державі були без порівняння кращими для чехів, ніж вони є для москвинів в межах ССРСР, бо виявляється, що переважна більшість населення, майже 10 мільйонів з 14, готові лишитися в спільній державі, тоді як в ССРСР поневолені нації, що творять більше, ніж половину населення, готові при першій можливості за всяку ціну відокремитися від Московщини.

Страх Московщини перед ізоляцією тим більший, що вдержати цей стан навіть протягом лише кількох років фактично неможливо не лише з погляду господарського і політичного, але й мілітарного. Це виявилось вже протягом навіть тих двох тижнів, що ледви минули по мюнхенській конференції. Соціалістичні приятелі Московщини та парламентарна опозиція в Англії зробили все від них залежне, щоб представити полагодження судетського конфлікту політичною поразкою Англії, спричиненою її невивстачальним озброєнням. Німеччина вважає зброєння Англії цілком зрозумілими, але канцлер Німеччини мусів рішуче заперестегувати в своїй промові в Саарбрюкен проти того, що де-які англійські часописи намагаються обґрунтувати потреби англійського озброєння «німецькою небезпекою». Тим часом, поки існує справжня, наскрізь реальна небезпека московського імперіялізму в Середній Європі, про зменшення збройних сил Німеччини не може бути, розуміється, й мови, а дальші перегони

в зброєннях роблять небезпеку війни постійним лихом Європи. Ізоляція Московщини само по собі таким чином не є ніяким розв'язанням питання європейського миру; вона є лише передумовою утворення пакту чотирьох держав, але не його тривалого існування, бо самий факт наявності червоної армії навіть при цій її сумнівній вартості, всеж порушував-би мілітарну рівновагу між поодинокими членами пакту, даючи еventуальному противникові Німеччини можливість скористати в крайнім разі з московської допомоги. Ніяка-ж кооперація між Німеччиною та Московщиною неможлива не лише з причини сучасного ідеологічного противенства між обома націями; москвини приймають кожную «ідеологію», яка може служити їх інтересам, як це видно на прикладі мінливості партійної лінії та різнородности напрямків московської еміграції. Але експанзія московського імперіалізму стоїть в постійнім непереможнім противенстві до життєвих потреб німецької нації.

План пакту чотирьох, про який «Діло» писало недавно, що він є давньою українською концепцією в Європі, запропонував Мусоліні приблизно вже чотири роки тому в цілком іншій політичній ситуації в Європі, коли не існувало ще ані берлінсько-римської осі, ані франко-московського союзу. Пакт цей тоді не міг би, розуміється, мати того політичного значіння, яке він може мати тепер, та він мабуть і не дожив-би до цього часу, бо Франція намагалась би впровадити до нього московський уряд, як вона його впровадила його до Ліги Націй. Тепер цієї небезпеки нема. Франція в Московщині розчарувалась. Пакт твориться не лише з італійсько-німецької ініціативи, а під знаком рішення найпильніших справ європейського центру і сходу. Тим більше характеристичним є відсунення Московщини від співробітництва великих держав, її ізоляція, якої виразно зажадала італійська преса. Участь Італії та Німеччини в пакті чотирьох та й сама мюнхенська конференція довели виразно, що цей пакт може бути або наскрізь чинним, або його не буде взагалі. Що чинність його може бути лише протимосковською, видно не тільки з того, що Московщини до нього не допущено, а й з самого того факту, що московська дипломатія взагалі не допускала можливості якихось поважніших змін в Європі.

В справі ізоляції Московщини припадає поневоленим націям ССР та їх представництвам у Європі дуже поважна роля як з морального і правно-інтернаціонального погляду, так і з погляду реальних відносин сил. Відносини, які існують між Московщиною та поневоленими націями ССР, цілком вистачають з погляду інтернаціональної моралі для того, щоб виключити московський уряд з кожної спільноти держав, з кожної конференції та органу, що займається впорядкуванням співжиття держав і націй на основі самоозначення, бо ціла двадцятилітня історія ССР є одним великим знущанням над цією засадою. Московський

уряд не може боронитися проти його ізолювання, покликаючись на право совітського населення брати участь в політичній житті Європи, бо Кремль ніяким чином не заступає чужонаціональну більшість цього населення на міжнародній арені, але поневолені нації ССРСР можуть з повним правом жадати виключення Московщини з європейської спільноти, як це, наприклад, кілька разів робив Уряд УНР в Женеві.

Ізолювання Московщини в Європі було б тим тяжчим ударом для московських можновладців, що воно було б логічним визнанням права поневолених націй на відокремлення від Московщини. І справді, чи засада самоозначення не становить все більше знака рівності між нацією і державою, і чи не належиться поневоленим націям право відокремитися від Московщини, коли культурна Європа виключає її з своєї спільноти? І чи не мають права ці нації жадати виключення Московщини з спільноти культурних народів?

Коли по Мюнхенській конференції ціла Європа захоплено тішилась, що пощастило оминати нову європейську війну, небагато знайшлось мабуть таких, що думали про поневолені нації ССРСР. А радість їх не могла бути цілком неподільною, без деякої домішки гіркого почуття. Ці нації тішилися справді щиро, що Московщині не пощастило розпалити вогонь війни між культурними націями Європи, а разом з тим вони могли мати й деяку надію, що й Московщину буде втягнуто в цю війну, переможено і тим самим прискорено визволення поневолених націй ССРСР з московського ярма. Але органічний, живловий рух поневолених націй проти Московщини не числиться з мінливими кон'юнктурами європейської політики, а впливає на неї як могутній і постійний чинник, що завжди загрожує і зменшує сили московського імперіялізму. Стримуючи його від безпосереднього збройного нападу на Європу, поневолені нації може й відрочують тим самим своє власне визволення, але тим певніше вони його осягнуть, може вже в найближчій будучності. У всякім разі ці нації і їх легальні заступництва в Європі мають право жадати визнання їх визначної участі у рятуванні європейського миру в найкритичнішій моменті останнього політичного конфлікту, тако-ж як і в справі сучасного ізолювання Московщини.

Це тим більше потрібно, що московський уряд борониться розпачливо проти цього ізолювання, мобілізуючи всі свої сили в Лондоні, Парижі, Празі і т. ин. Намагання московської преси, а зокрема тижневика «Журналь де Моску», справжнього органу Літвінова, спрямовано на те, щоб переконати політичні кола Лондону і Парижу, що мюнхенське порозуміння є для них величезною політичною поразкою, яка забезпечує гегемонію «фашистських» держав в Європі. «Известия» намагаються переконати керманів французької зовнішньої політики, що пакт чотирьох буде властиво пактом трьох, бо Англія зрадить інтереси Франції, навіть пактом лише двох, бо «фашистські» держави пересилать

потім і Англію. Як французькі «москутери», так і приятелі Москви серед англійської опозиції працюють гарячково над тим, щоб ударемнити ізоляцію Московщини та втягнути її знову до співробітництва європейських держав. Московські агенти розвивають нову соціальну кампанію найбільше демагогічного характеру, намагаючись об'єднати робітничий рух, а спеціально професійні спілки під московсько-комуністичним проводом та відновити «народній фронт» у Франції. На території колишньої ЧСР комуністичну партію переводиться спішно на нелегальний стан. Протестуючи проти її розв'язання на Словаччині, «Известия» з 12 жовтня пишуть, між иншим, що «вона боролась там за вдержання демократичних прав і свобод, за братську єдність чеського і словацького народу, за злуку всіх працівників у боротьбі за їх національне (?!?!) і державне буття... Її заборона означає остаточне піддання клерікально-фашистській владі, керованій з Варшави і Будапешту, а перед усім з Берліну...» Нарешті московський офіціоз змальовує в дуже пересадний спосіб обурення, яке викликало в «працівних масах» розв'язання комуністичної партії Словаччини, маючи очевидно намір дати хоч би приблизно уяву про те, яке страшне обурення викликала в цих «масах» заборона всіх офіційних і неофіційних агентур московського уряду, себ-то його цілковита ізоляція в Європі. Під «масами» в Кремлі розуміють звичайно ніщо инше як англійську і французьку опозицію, яка мала б скинути сучасні уряди для більшої слави Московщини. Оскільки-ж в дійсності така ізоляція Московщини є цілком добре можливою, доводить найкраще приклад кількох малих держав, що можуть дозволити собі люксус звичайного невизнання московського уряду, а навіть зірвання вже устійнених дипломатичних відносин. І заборона комуністичної партії в Англії чи Франції викликала б напевно не більше вражіння, ніж в де-яких кантонах найдемократичнішої Швейцарії, чи тепер в Словаччині. Тяжким є, кажуть, лише початок, а його вже, очевидно, зроблено.

«Соціалістична» демагогія, спрямована проти невпинної ізоляції Московщини, доводить лише, як зубожів політичний арсенал московського уряду в Європі. Демагогія ця виглядає особливо смішно тепер, коли московський імперіалізм марки Гловайського-Сталіна лютує в межах СРСР гірше, ніж колись. Найкращу відповідь на ці заходи московського уряду могли б, розуміється, дати представники України та інших поневолених націй в Європі. І треба сподіватися, що вони матимуть можливість взяти належну участь в акції ізолювання Московщини, уживаючи для цього тим часом всі інформаційні органи, які вони мають вже тепер до своєї розпорядимости. Ізоляція Московщини є найпильнішим політичним завданням Європи.

М. Данько

В УКРАЇНСЬКІЙ СТАНИЦІ В КАЛІШІ

(З подорожнього нотатника)

Минувши залізничний переїзд біля калішського двірця і вступивши на довгу Обозову вулицю, вже здалека бачите групу високих дерев, в гущавині яких ховається Українська Станиця, з її старими сірими бараками і з її спокійним станичним життям.

Невеличкий блок бараків, який містить тепер станичні установи і до 300 українських емігрантів — це все, що залишилося від колишнього широкого і численного калішського табору інтернованих.

В далечині праворуч, де в глибину Познаньщини біжить залізничний шлях, на зелено-золотому краєвиді годі шукати сьогодні і місця, де, в кількох кілометрах від Каліша, стояв колись не менше широкий і не менше залюднений табір інтернованих в Щепюрні. Бруднаво-сірі блоки його численних бараків щезли вже з лиця, переораної тепер, землі...

В Станиці одразу поринаєте в її життя. На боці, за її парканом залишається літня спека. В тіні її високих дерев груди вдихають спрагнену свіжість повітря, а очі спочивають на зелені і квітах, якими оточено бараки...

Огляд Станиці не займає багато часу. Ціле життя Станиці централізується на невеличкому терені. Щоб зазнайомитись з її установами, починаючи від станичної канцелярії і кінчаючи станичною церквою св. Покрови, — потрібна година часу. І хоч ви ніколи не були в Станиці, або залишили її ще в 1921-1923 роках — ця година дає вам багато своєрідних вражень.

Перед станичною кухнею — черга. Досить репрезентативний станичний кухарь, як і колись, вправним рухом черпака наповнює одно за другим начиння безпелаяційною «статутовою» порцією «станичної зупи» — цим разом смачного українського борщу з першими помідорами з станичного городу. Давній образ колишнього табору стає живий перед вашими очима...

В станичному театрі вам показують не лише простору сальо і досить гарні декорації, але й багатий театральний реквізіт та інше театральне майно. В козацькі жупани можна булоб одягнути тут не один десяток людей. По обидвох боках сцени — дві великі картини — «Запорозжці» Рєпіна і «Степовий гість». На стінах розвішана богата колекція не позбавлених мистецької вартости афішів з попередніх років, які сьогодні немилосердно нищать час...

В кількох невеличких кімнатах знайшла притулок станична семикласова Школа ім. С. Петлюри. На стінах портрети українських письменників, гетьманів, мапи, шафи з різними колекціями мінералів, з приладдям та начинням для фізичних і хемічних вправ... Переважає власна «станична» продукція, особливого достатку не видно... Це будить не дуже веселі рефлексії.

Відвідуєте і станичний город. Займає він кілька моргів ґрунту і безпосередне прилягає до Станиці.

Кільки осіб підливає городину. Воду черпають з великого резервуару, в якому вона на протязі дня огрівається проміннями сонця. «Тепла вода для городини — це додаткове угноїння». В проєкті — будова другого такого «огрівача води».

Навкруги — численні куці вже червоніючих помідорів, кавунів, динь, капусти... Посаджено вже багато овочевих дерев...

Чи буде в цьому році прибуток з городу? Які ціни встановляться на городину на ближньому і дальшому ринку? Чи підростуть на час кавуни? Це — питання, які не сходять зараз з думки у кожного з наших вояків, що тут іще живуть і працюють, і які починають турбувати кожного, хто хоч на хвилю вступить на терен станичного городу...

В серпні 1938.

Варко

— Середня Європа й Закарпаття. — Азійські справи. — Палестина. — Промова лорда Галіфакса.

По розрішенні чесько-німецьких і польсько-чеських стосунків до цієї пори угорсько-чеські стосунки залишилися не розрішеними. Спірними є погляди на кордон, що має лучити нову державу чесько-словацько-українську з Угорщиною. У тих ріжницях погляду заграли роль і сусідні великі і менші держави. З одного боку Німеччина, Румунія й Югославія, що стали проти приєднання Закарпатської України-Руси до Угорщини, з другого — Італія й Польща, що за таким закінченням цієї справи висловилися. Польський міністр закордонних справ полковник Бек поїхав з візитою до румунського короля Кароля в Галац, але Румунія не змінила свого становища. Будапештський уряд після цього офіційно зняв домагання про приєднання, але зате поставив вимогу приєднання таких міст, як, наприклад, Ужгород та Мукачів. Італія продовжує підтримувати старі домагання Угорщини і, одкинувши принцип національний, на якому стояла досі, спірається зараз на принцип геополітичний.

Погляд-же Великої Британії на цю справу подано в газеті «Manchester Guardian» з 10 жовтня с. р., а саме, що Велика Британія, як заявив посол її у Варшаві сер Говард Кенард, «не підтримуватиме ніяке міноритарне прохання з Чехословаччини, яке не буде базуватися на етнологічних принципах».

Одначе на час, як пишуться ці рядки, пересправи чесько-словацько-українські з Угорщиною розпочалися поновно і очевидно триватимуть певний час, хоч вже противні тези не багато розходяться між собою.

Тимчасом організація карпато-української держави йде поступово вперед. Розроблюються і впроваджуються закони що-до української мови, що-до урядовців, що-до шкільництва, пишуть навіть про організацію територіальних військових частин.

Зараз виникла міністерська криза на Закарпатті, чоґо і треба було сподіватися, бо тамтешній уряд у своєму складі вже мав зачатки великих розходжень. Як подає «Le Temps» з 27 жовтня с. р., міністри Є. Бачинський та Ю. Ревай подалися до демісії з огляду на те, що президент А. Бродій та міністр Фенцик годилися на думку проведення плебісциту на Закарпатті, що його вимагають угорці. Ця добре поінформована газета подає, що не в цьому тільки було розходження серед Закарпатського уряду, воно значно глибше, а саме, що прем'єр А. Бродій та Фенцик представляли з себе течію русофільську, з якою боролися українські міністри. Міністр Фенцик, крім того був головою організації молоді з російськими стремліннями. Шо на кашкетах мала трюх-кольорові російські одзнаки і девізом своїм ставила «Єдиний Бог, єдиний російський народ». Прем'єр-же А. Бродій, як подавала свого часу українська закарпатська преса, стояв на чолі групи русофілів, яка випускала газету російською мовою і з російським духом. Того-ж дня прем'єра А. Бродія було усунено з поста прем'єра і на його місце призначено отця Августина Волошина. Як подають газети з 26 жовтня («Le Journal» та інші) міністри Бачинський та Ю. Ревай залишилися, бо демісію їх не було прийнято, і вже прем'єр міністр А. Волошин та міністр Є. Бачинський делеговані на ведення переговорів з Угорщиною.

Таким чином міністерська криза на Закарпатті вирішена на користь українських інтересів.

Що-ж до нової трисоюзної держави, то так само йде вперед переорганізаційна робота. Насамперед задумуються що-до назви. «Národní Osvození» вказує, що вже ніби було запропоновано назвати нову державу «Державою чехів, словаків і русинів» на зразок Югославії (Держава сербів, хорватів і словенців). Проектується тако-ж назвати «Середне-

славією» (державна середніх слов'ян), або «Західнеславією» (державна західніх слов'ян), або-ж «Центрально-європейською Славією». Автор статті названої газети пропонує назву «Новославія».

Що-до нової конституції, то етапи вироблення її, як подає «Le Temps» з 26. 10. 1938, мають ніби бути такі:

1. Вже зараз доручено комісії експертів вистудіювати конституційні зміни, що мусять впливати з Мюнхенських договорів.

2. Комісія з трьох правників, визначених головами шести партій коаліції, має вистудіювати проєкт, вироблений експертами.

3. Цей проєкт буде оданий на розгляд комісії, що складатиметься з представників національностей — чехів, словаків і українців.

Треба гадати, що незабаром на місці колишньої Чехословаччини повстане модерна держава, одмінна од минулої, як своєю структурою, так і своїм духом.

* * *

Не встигла ще світова опінія заспокоїтися від вересневих подій, що в Мюнхені санкціонували перекрый Середньої Європи, а вже маємо не меншу сенсацію в Азії, а саме зайняття японськими військами спочатку дуже важливого стратегічного й комерційного пункту Кантону, а потім в запллі і Ханкеу, звідки мусів виїхати китайський вождь Чан-Кай-Шек. Після опанування Шанхаєм — взяття Кантону є найвидатнішою подією на цьому секторі земної кулі. Це означає, що торговельні й стратегічні пункти Тихого океану на побережжі Китаю, підпадають під контроль Японії, що тільки стверджує могутність цієї держави.

І лише після взяття Кантона й Ханкеу японська агенція «Домей» оповістила про напрямні лінії японської політики, що матиме за принцип усталення далеко-східньої вісі, що обхопить Японію, Маньчжуку та Китай. По-перше, будуть прийняті міри для радикального викорінення всіх впливів, що можуть шкодити усталенню доброї гармонії у стосунках цих трьох країн, себ-то, инакше кажучи, буде поволі викорінюватися втручання білої раси (Європи й Америки) у внутрішні справи цієї частини Азії. По-друге, має бути установлена співпраця між цими трьома країнами для налагодження культурного розвитку і для переведення антибольшевицької політики. А по-третє, утворено буде стосунки взаємности в індустрії та у торговлі, беручи за основу принцип вільного обміну, себ-то — принцип цей заводиться для держав жовтої раси, в той час, як він існував до тепер майже виключно для держав білої раси.

Таким чином поволі йде емансипація жовтої раси з-під панування білої раси, і йде цей процес поволі, але певно.

Взяття Кантону й Ханкеу — це означає поразку не китайського війська, чи Куомінтангу, — лише виключно поразку впливів на тамошніх теренах білої раси, а в першу чергу Великої Британії й Америки в жовтій Азії.

* * *

Не мало стурбували світ тривожні звістки, що надійшли з Палестини, де відбуваються великі заколоти. Арабське населення, морально підтримане мусульманським світом, увійшло в стан одвертої боротьби проти жидів. Дійшло до формених боїв і один час навіть Єрусалим попав до рук арабських повстанців. Англійським військам довелося тяжко битися, щоб відібрати назад святе місто.

Розуміється, що паліативні міри (надіслання підкріплень, введення польового суду то-що) не замирять Палестину. Потрібні кардинальні зміни, що в корні переменяють дотеперішнє становище і відносини арабсько-жидівські. Про такі зміни вже говориться й вони підготовлюються. Не знати лише, чи вони на той час, як будуть виготовлені, будуть достатніми, щоб гостроту тамошніх відносин затамувати.

Велике значіння має виголошена 24 жовтня с. р. промова англійського міністерства справ закордонних — лорда Галіфакса. Освітвши з англійського боку вересневі події й значіння Мюнхенського договору що-до долі Чехословаччини, зокрема англійський міністр заявив:

«Я сподіваюсь, що справді виправлення кордонів, яке відбувається в Центральній і Південно-Східній Європі, згідно з рабовим розселенням, спричиниться до усталення сталого миру. Зараз ми присутні при ревізії Версальського договору, артикул якого про пакт Ліги Націй давав способи доцільно їх вжити, але до якого ніколи не вдавалися».

У цій заяві англійського міністра є два моменти. По-перше це підтвердження принципу національностей (про що він згадав в іншому місці своєї промови), себ-то підкреслення духу Мюнхенської згоди. По друге, це підтвердження факту ревізії Версальського трактату, який, на думку реального політика, свою ролю одіграв і надалі вже втратив свою діючу силу.

Одночасно, одмітивши потребу озброєння для Великої Британії, лорд Галіфакс звернув увагу на велике значіння й вагу для миру званої спільної англо-німецької декларації, складеної зразу-ж по Мюнхенській згоді.

«Чи не могла б стати ця декларація, — казав лорд Галіфакс, для цілого світу чимсь значно більше змістовним, ніж як-то зараз про неї думають, при умові, що буде збережено живим той дух, що інспірував цю декларацію і що буде з неї зроблено ширю підставу для взаємного зближення обидвох сторін?»

І само собою розуміється, що ця англо-німецька декларація може заграти в майбутньому дуже поважну ролю, бо справді її глибокий зміст сьогодні ще важко оцінити на тлі сучасних подій.

У всякому разі вона очолює ті симптоми замирення в Західній Європі, які вже ми знаємо. То є і в іспанських справах, то є і в чутках, що Німеччина пропонує Франції акт неагресії на 25 років, та про евентуальне (але яке)? розрішення колоніальних справ і т. д.

До замирення в Європі йде, але дуже помалу. Так, як от після бурі, ще хвилі не заспокоїлися й б'ють в береги.

Бористенко

З ЖИТТЯ Й ПОЛІТИКИ

— Кінець антракту. — Потенціальні сили українського руху. — Завдання, які ставить сучасний момент.

Вересень 1938 року знаменує собою початок нової доби в історії повенної Європи. Це твердження в тому чи іншому формулюванні можна тепер стрінути в кожному органі західно-європейської преси.

Коли читаємо ми подібні заяви, коли слідкуємо ми за подіями, що розвиваються тепер довкола нас з такою шаленою швидкістю, не можемо не відчувати певного почуття сатисфакції. Скільки років ми, українські публіци в краю і на еміграції, повторювали раз-у-раз все те саме, — що теперішній стан в поверсальській Європі є тільки провізоріум, що стабілізація відносин може наступити лише тоді, коли будуть розв'язані невіршені війною національні питання, в першу чергу українська національна справа. Заколисана мелодіями Версалу, заспокоє-

на вірою у всемогутню силу еволюції, що має навіть Сталіна повернути у лоно праведників, західне-європейська опінія у більшості своїх чільних представників не хотіла на нас звертати жадної уваги, дивилася на нас, як на нудних маніяків, які не бачать дійсного життя і вічно повторюють все ті самі старі зади. А виявилось все таки, що маємо рацію ми, а не вони. Гасло національного самоозначення і національного визволення ще раз показало ту колосальну стихійну силу, яку воно в собі містить. Тюрма народів, збудована більшовиками, виявила себе тим самим колом на глиняних ногах, яким була царська Росія. Справа визволення народів Сходу Європи близька до свого поставлення на поряток денний.

* * *

Швидкий темп розвитку подій ставить перед нами з усією виразністю і категоричністю те питання, яке ми не раз собі ставили за часів перебування на еміграції: чи ми, українська нація, готові до тих подій, які поставлять перед нами завдання мобілізації всіх національних сил і всієї національної енергії, що нам треба зробити, щоб у вирі тих подій, які наступлять, стати їх суб'єктом, а не об'єктом, про якого будуть рішати міцні і дужі.

Оглядаючися на переїдений нами шлях з років 1917-1920, не можна не констатувати, що доба антракту, яка тепер наближається до кінця, не пройшла для нас даремно. В тій атмосфері і обставинах, в яких ми живемо, серед усіх дрібниць і щоденного національного життя не завжди ми усвідомлюємо ті великі зміни, які сталися в лоні нації на протязі останнього двадцятиліття. Хіба можна порівняти наші національні кадри, які ми маємо тепер, з тими, які були у нас перед двадцятьма роками? Хіба тоді була та висока інтенсивність національного почуття, яка веде до того тепер, що масовий опір проти національного поневолення не припинився, не зважаючи на всі несприятливі умови, в яких живе нація? Хіба нарешті популяризація нашого національного імені і нашої національної справи в цілому світі не пішла значно наперед? Маємо значно більший позитивний актив, ніж той, з яким ми вступили в події 1917-1920 років.

Від того, як ми потрапимо зорганізувати і використати ці наші потенційні національні сили, у великій мірі будуть залежати наслідки, що їх принесуть нам майбутні події. В аспекті тих настроїв і поглядів, що є тепер пануючими в світі, не може не бути для нас цілком ясним, що вирішення нашої національно-державної справи буде в першу чергу залежати від нас самих; було б наївним думати, що хтось буде допомагати нам і дбати про нас лише із-за якогось романтичного сентименту. Приятелів і союзників зможемо мати лише тоді, коли фактами і чином виявимо свою силу, коли покажемо, що ми дозріла державна нація.

Мусимо, на жаль, констатувати, що продовжує існувати у нас і до цього часу дуже велика диспропорція між тими величезними потенційними силами, якими розпоряджає нація і які на протязі останнього двадцятиліття значно зросли, і тими силами, що їх ми могли зорганізувати і об'єднано виявити. Сили й енергії, що їх посідає нація, аж до цього часу діяли і діють в значній мірі розпорошено і необ'єднано. Тим то наслідки, що їх ми здобували, лише в малій мірі відповідали затраченій енергії.

Цю нашу національну ситуацію мусимо усвідомити собі з повною виразністю тепер, коли всі дані промовляють за те, що антракт на Сході Європи близький до свого закінчення.

* * *

В спрощеній формі це питання в нашій публіцистиці і в широких колах нашого громадянства ставиться і розв'язується в той спосіб, що, мовляв, нам бракує національної єдності, бо нема національного про-

воду; отже будуються більше чи менше дотепні комбінації і подаються більше або менше вдалі рецепти того, як цю єдність здобути і створити національний провід. З цих всіх проєктів і заходів до цього часу не вишло нічого конкретного і позитивного. Творилася лише ще одна групова крамничка, яка запевняла, що продає крам загально-національного значіння і оголошувала анатему тим, які до того краму не виявляли замилювання. Переводилося не об'єднання, а тільки ще більше зростала атомізація громадських сил. В такому становищі опинилися ми перед теперішніми подіями. Диспропорція між нашими потенційними силами і силами, що їх ми вміємо зорганізувати і виявити, лишається і продовжує існувати.

Очевидно, що справа полягає не в тому, що не знайдено відповідного рецепту для створення національної єдності, а в певних властивостях психології працівників всіх наших організацій, що складають теперішню провідну верству нації, в певних методах праці, яка характеризує діяльність всіх наших громадських клітин. Ці властивості до цього часу дали можливість лише в обмеженій степені використати потенціальні сили нації. Вони так само ведуть до того, що в так незначній степені здійснений в нашому національному житті принцип координації і об'єднання національної праці.

Існують у нас фантасти, які вважають, що наша провідна верства не стоїть на висоті своїх завдань, пропонують нації і цілому світові зупинитися і чекати, аж поки вони не створять нову провідну верству, обсадят нею всі командні висоти і зроблять порядок. Тоді, мовляв, усе буде добре. Але події не ждуть і дуже рідко повторюється та сприятлива кон'юнктура, яка забезпечує нації можливість реалізації її національно-державних завдань.

На передодні тих подій, що назрівають з такою швидкістю на Сході Європи, маємо дбати, щоб були належно використані і підготовлені ті наявні сили, якими тепер розпоряджає нація, мусимо дбати, щоб вони могли максимально спричинитися до виявлення і організації потенціальної національної енергії.

Мусять бути усунені з нашої національної практики всі комплекси і пережитки старого, які не відповідають сучасному стану української справи. Психологія старого довоєнного гуртківства, яка, на жаль, ще й досі відіграє свою роль в нашому житті, мусить стати перейденим і забутим етапом для нашого руху, який уже давно набув масового характеру. Методи і способи праці, які відповідали початковим етапам нашого розвитку, мусять бути викорінені з національного вжитку. Мусить бути ліквідовано довоєнне доктринерство, яке додержання літери програмових гасел ставило на перше місце перед чином і безпосередньою акцією. Мусить бути збудовано нове поняття національної дисципліни, яке замість відповідальності перед своєю групою, своєю фракцією, ставить на перший план відповідальність перед нацією, лише в розумінні фактичної праці, а не в розумінні демагогічному, як то прийнято часом у нас декларувати. В лоні існуючих організацій мусить бути переведений основний перегляд методів і способів праці і усунено все те, що не відповідає тим новим умовам, в яких стоїть наш рух, тим новим завданням, які в ближчий час можуть стати перед нацією. Коли ця праця буде переведена, справа координації праці всіх тих національних груп і організацій, які дійсно провадять конструктивну роботу, а не обмежуються лише голою репрезентацією програмових гасел більше або менше сумнівної вартости, набере зовсім иншого характеру і инших завдань. Буде йти мова про координацію праці, яка уже переводиться, в цілях її дальшої інтенсифікації і поглиблення в інтересах нації. Буде мати при цій координації більший голос і більші права та група, яка провадить більшу працю і має більші сили, а не лише титули і заслуги в минулому. Бо минулі титули і заслуги дають права на рішачий голос в справах нації лише тоді, коли вони поєднуються з активністю і конструктивною працею в сучасному. В цьому аспекті набере цілком иншого характеру і справа національного про-воду.

Завдання оздоровлення і реорганізації національної праці, завдання її координації з сучасн. подіями ставляться на порядок денний з усією виразністю і ясністю. Думаємо, що ці завдання можуть бути розв'язані і будуть розв'язані. В цілому українське національне життя є здорове і має досить конструктивних елементів. Ті негативні з'явища, які бачимо у ньому, це є в першу чергу наслідок тих жахливих умов, в яких перебував наш рух. Оскільки виразнішими стануть зміни в нашій ситуації і ясніше змалюються наші загальні перспективи, конструктивні моменти візьмуть гору. Повториться те саме, що ми бачили під час подій 1917 року. Адже-ж для кожного, хто докладніше знав стан нашої організованості перед світовою війною і під час війни, розмах національної праці за часів революції був більшим над усі очікування. А двадцять років антракту не минули для нас марно.

Маємо отже надію, що українська нація використає ту ситуацію, яка складається на Сході Європи. Український народ стане паном на своїй землі і відбудує власну державність.

В. С.

З П Р Е С И

В даний момент світова преса переповнена українським матеріалом і трудно навіть устежити за всіма статтями, звістками, комунікатами й інтерпретаціями тих подій, в яких грає ролю українська проблема, а зокрема частина її — Закарпаття. Подаються і великі серйозні історичні статті з одзначенням економічних, географічних даних, друкуються й окремі замітки з різнорідним освітленням справи, в залежності від того, на чийому боці симпатії того чи іншого пресового органу. У багатьох поважних французьких, англійських та німецьких пресових органах справа Закарпаття зв'язується з цілістю української проблеми, з повстанням Української Держави над Дніпром. От власне нам цікаво такі голоси одмити. Подаємо сьогодні кілька зразків з французької преси.

Знайомий українцям симпатик української проблеми, один з найвидатніших французьких журналістів, п. Стефан Лозан в «Matin», з 16 жовтня с. р., торкаючися справи нових кордонів Чехословаччини, пише:

«Коли сьогодні форматори нової Чехословаччини претендують забрати тут один шматок території, а там анексувати другий шматок, не беручи під увагу волю населення, а лише тому, що це влаштує їх політично чи стратегічно — мати такий кордон, — то вони доконають таку саму тяжку помилку. І вони за те заплатять колись у свою чергу. Бо кожна провина проти права платиться.

Правило, що його прикласти треба до Словаччини, є те саме, що переважило для Богемії: те, що є німецьким, мусить одійти до Німеччини, те, що є польським, мусить одійти до Польщі, те, що є угорським, мусить одійти до Угорщини; але те, що у своїй більшості є словацьким або русинським, мусить вільно вирішити, до кого їм приналежати. Це-ж власне і є той принцип, що заграв першу роль у Мюнхені: його треба прикладати однаково до всіх.

Право, лише право і нічого, крім права. І жадних інших підстав, як тільки підстави права».

* * *

Пан Едмонд Леметр у «Excelsior'і» з 14. 10. 1938 р., вміщаючи велику статтю про Закарпаття, всебічне розбірає питання правдивого його розрішення. Він одзначає думки Угорщини, Чехії, Польщі, Румунії, Італії, Німеччини і питає: «А що-ж думають самі русини про проблему Закарпатської Русі?»

Вважаючи, що «самі Русини» не думають нічого, бо

«Протягом століть росіяне, поляки, угорці і чехи, кожний в свою чергу забули поставити їм таке питання», автор статті каже, що

«треба передбачити, що ані в Празі, ані в Будапешті, — а ще менше в Ужгороді, столиці Русі, — але в Парижі, Римі, Лондоні й Берліні буде вирішено долю славного русинського народу, що цими днями волею долі став великою ведетою міжнародної політики».

* * *

«Paris-Soir» з 23. 10 1938 у своїх замітках про міжнародне становище, говорючи про поїздку польського міністра закордонних справ полк. Бека до Румунії, підбиває підсумки їй.

«Одначе, розуміється, що питання не є ще розрішеним. Польща, Угорщина, Німеччина, Італія, Румунія, Чехія, Югославія... не рахуючи совітів, — це вже більше, ніж треба, щоб викликати ще справжню водокруть».

Не рахуючи так само і русинів, про яких властиво в першу чергу ходить.

Бо схвилювання, викликане у них, має вже свої відгуки на цілій Україні. Українці в Польщі, в Румунії, навіть і під Росією слідкують уважно за цими подіями».

Н а ш і д і т и н а ч у ж и н і

Ч. 3.

30-го жовтня 1938 року

ВИДАННЯ ДЛЯ УКРАЇНСЬКИХ ДІТЕЙ В ПОЛЬЩІ

Кожний нарід дорожить своїми дітьми і молоддю, бо від них сподівається кращого і ліпшого завтра. Тому старається їх виховати та доцільно підготувати до життя, щоб діти гідно могли перейняти прапори національного розвитку із знеможених рук батьків.

Український нарід, хоч почетвертований долею, дбає про своїх діток і молодь та старається добре їх виховати. Найпевнішим та найліпшим засобом виховання в нинішніх часах є діточі видавництва і преса та книжки.

Всюди дбає український нарід про те, щоб його діти мали, що читати та виховувалися у національній свідомості і патріотизмі. Про совітську Україну не згадуємо, бо там наші діти і молодь виховуються в комуністичній інтернаціональній ідеології, отже фактично денационалізуються та русифікуються. На Закарпатті виходить журналик для українських дітей і молоді «Рідний край». На літературі цього журналіку виховуються там наші діти в українському національному дусі.

Найкраще поставлена справа видань для українських дітей і молоді в Польщі, на землях колишньої Східньої Галичини, в центрі культурного життя цієї землі — у Львові. Тут виходять такі часописи для українських дітей і молоді: «Світ Дитини», «Дзвіночок», «Наш Приятель», «Діточа Бібліотека», «Світа Дитини», «Золота Бібліотека», «Хліборобська Молодь», «Українське Юнацтво», «Шлях Молоді», «На сліді» та «Вогні».

Найстарше та найзаслуженіше видавництво — безумовно «Світ Дитини». Тому про нього скажемо де-що докладніше.

В перших повоенних літах не було кому подбати про духові й культурні потреби українських дітей і молоді в Галичині. Грозила небезпека, що ці діти й молодь залишаться на довший час без свого духовного проводу, без власного часопису. Тоді молодий народній учитель-ентузіаст з Вістової, Калуського повіту, Михайло Таранько, який тільки що повернувся з поля світової війни, одважився на сміливий у тих важких часах загальної руїни та безладдя, почин. Заснував він у 1919 році на власну моральну та матеріальну відповідальність видавництво «Світ Дитини».

Видавництво розгорнуло з самих початків дуже широку й планову виховно-видавничу діяльність. Для шкільних дітей стало воно видавати журнальчик «Світ Дитини», для молоді старшого віку поважніший популярний науково-літературний журнал «Молода Україна» та популярні книжечки для українських дітей та молоді і більші твори із світової юнацької літератури. Журнальчик (місячник) «Світ Дитини» виходить далі, і саме тепер вступає в 20-ий рік своєї культурно-виховної праці. «Молоду Україну» мусіло видавництво припинити через матеріальну скруту на 4-му річнику. Видання популярних книжечок поширює та розбудовує видавництво далі, як окрему «Діточу Бібліотеку» видавництва «Світ Дитини»; виходить вона щомісячно.

«Діточа Бібліотека» видавництва «Світ Дитини» випустила дотепер у світ 2 1 7 т о м и к і в . У цій бібліотеці є твори різного змісту: сценічні, писані віршами і прозою, байки, оповідання, описи подорожей, історичні та популярно-наукові оповідання, твори найвидатніших українських та чужих авторів.

Крім того, видано кількинадцять дідших творів всесвітньої юнацької літератури, напр., Амічіса, Беркета, Кольодія, Верна, Томпсона, Міллера, Сервантеса та інших.

На окрему увагу заслуговують люксові видання «Світа Дитини», призначені для діточок дошкільного віку (3-6 літ). Видавництво видало їх закордоном дуже розкішно, великим накладом грошей. Це найкраще свого роду ілюстроване видавництво в українського народу. Дотепер дало нам видавництво в цьому відділі 40 випусків.

Видавництво поставило собі єдине завдання — поширити між українськими дітьми українську культуру і тим чином розбудити в них національну свідомість і патріотизм. Стоїть воно на висоті сучасних національно-виховних завдань.

Для повноти огляду видань для дітей і молоді треба ще згадати, що всі майже часописи в Галичині видають що-тижня окремі сторінки чи додатки, призначені для дітей їхніх передплатників. Роблять вони це тому, щоб поширити між дітьми та молоддю свою політичну ідеологію. Тому не мають чисто виховних вартостей, але ідеологічне, політично-партійне пропагандивне значіння. Де-які з таких новіших видавництв для дітей і молоді в Галичині ширяться безпланово, з політично ідеологічних міркувань, роблять собі непотрібну конкуренцію та підкопують собі взаємно основи матеріального існування.

Іван Юцишин

Львів, вересень 1938

З ПОЛЯ НАЦІОНАЛЬНОГО ВИХОВАННЯ НАШИХ НАЙМЕНШИХ

(Перегляд дитячих садків у поодиноких емігрантських осередках у Польщі)

Дитячий садок у Біловіжжі

В Біловіжському Відділі УЦК у Польщі налічується по-над 20 дітей у шкільному віці, з яких 12 вчашають до дитячого садка. В садку вчать історії і географії України, а тако-ж співу, музиці. Майже всі діти старшого віку добре читають, пишуть та говорять по-українськи. Розвиток праці в дитячому садку в ширшому масштабі зустрів би на своєму шляху де-які труднощі. Діти одначе не марнують часу. В міру можливостей прищеплюється їм все, національне, що можна і що в нашій силі. При відділі є невеличка дитяча бібліотечка, яку проєктується поповнити новими книжками.

На академіях і святах

Все частіше й частіше доводиться нам одержувати відомості з ріжних емігрантських осередків, що на ріжних академіях і святах вже починає виступати й наше наймолодше еміграційне покоління — наші діти.

Дитячий хор, дитячі декламації і танки не лише вносять значне оживлення в програм наших національних свят, але свідчать тако-ж і про те, що наша підростаюча молодь не пустує. Вона не лише виказує поступи в своєму національному вихованні, але й починає вже брати чинну участь в нашому культурно-громадському і національному житті.

На відкритті «Хати Козака» в Плотичному.

На відкритті «Хати Козака» в Плотичному виступив дитячий хор, який виконав низку пісень, між якими: «Вірність і любов», «Шепотом колосся», «Де Дніпро наш», «Човен хитається» та «Віє вітер». Хором, що складався з 8 дівчат і 9 хлопців, керував п. Монастирський.

В декламаціях взяли участь: Т. Кобилянська — «Кого кохаю», О. Дзюбівна — «Мала українка», Р. Кобилянський — «Моя любов», В. Теравський — «І в мене був свій рідний край», Є. Митрофанюк — «Рідний край», К. Галецький — «Україні», та В. Савченко: «Хлоп'яча мрія».

Діти дитячого садку Біловіжського відділу УЦК у Польщі
Підчас свята 12-ої річниці смерті св. пам. Головного Отамана
С. Петлюри — 29. V. 1938.

Крім того, відбулися і дитячі танці. В чотирьох парах затанцювали гопака: Г. Толочна і Є. Митрофанюк, В. Гуринівна і Л. Іванченко, О. Матусяківна і К. Галеський, Я. Филипчуківна і В. Теравський, і, крім того, в одній парі — Т. Кобилянська і І. Нагайко. До танцювального виступу дітей підготував їх п. Кобилянський.

Цей дитячий виступ, який зайняв більшу частину програму свята, користувався великим powodженням.

На святі 950-ліття хрещення України в Іноврацлаві

21 серпня с. р. Іноврацлавський Відділ УЦК святкував 950-ліття хрещення України. В програмі свята був і дитячий виступ, який залишив по собі у присутніх на святі дуже приємне враження. З декламаціями виступили — Богдан Клічковський та сини п. Сніжка, п. Пригоди та п. Федорова. Крім того, Б. Клічковський співав на сцені «Україно, люба ненько» та «Боже великий». Під керівництвом п. Варакути діти виконали тако-ж і низку українських національних пісень і танків.

Дитяча оркестра Біловіжського відділу УЦК у Польщі

На святі 12-ої річниці смерті св. пам. Головного Отамана
С. Петлюри — 29. V. 1938.

Перегляд дитячої свідомости та патріотизму

(До дитячої анкети «Тризуба»)

Відбулася перша дитяча анкета «Тризуба». Перед дітьми наших передплатників і читачів було поставлено не легке завдання. Щоб дати відповідь на питання, які містила в собі анкета, треба було добре подумати й змарнувати не один клаптик паперу, переписуючи свої думки. Це належно оцінила Редакція «Тризуба», висилаючи милим учасникам цієї анкети цілу низку гарних книжкових премій.

Діти, які надіслали відповідь на анкету, дали в ній доказ своєї національної свідомости і патріотизму, який б'є з цих всіх, на аркушах з шкільного зшитку невправною рукою писаних рядків анкети.

Питання які стояли в анкеті, були наступні:

1. Який вірш мені найбільше подобається і чому?
2. Яка книжка мені найбільше сподобалась і чому?
3. Чим би я хотів прислужитися Україні?

Даючи підсумок на перших два питання, належить ствердити, що, при досить різнородній тематиці книжок і віршів, молоді учасники анкети шукають переважно героїв, повних патріотичного чину і перейнятих любов'ю до України. У відповідях на третє питання переважає бажання бути активним і користним культурним робітником на різних ділянках творчої праці у визволеній від ворогів батьківщині.

ВІДПОВІДІ НА ДИТЯЧУ АНКЕТУ « ТРИЗУБА »

Наша Редакція містить де-які типові й характеристичні відповіді на дитячу анкету «Тризуба», заховуючи ортографію оригіналів.

В і к т о р Т е р а в с ь к и й - А д а м о в и ч (14 літ) пише :

«Найбільш мені подбається вірш Богдана Лепкого — «І в мене був свій рідний край». За те, що в нім змальовано образ України так, як розказував за неї батько. За те, що, читаючи його чуєш в очах сльози і одночасно прагнеш чину — боротьби з руйнуючим наш край ворогом.

«Найбільш мені подобається книжка Анатолія Курдицина — «Маленькі борці» за те, що виразно каже, що і ми, діти, хоч і маємо ще слабкі сили, але сильні коханням України, можемо робити великі чини для добра і слави Батьківщини».

«Хочу вчитись аби прислужитись Україні над її розбудовою, бо вірю, що загинуть вороги, воскресне Батьківщина і шукатиме відданих їй своїх дітей, військових фахівців, інженерів, архитектів і взагалі умілих і щирих працівників».

С т е п а н и д а М а р і я н е н к о (11 літ):

«Найбільше мені подобаються вірши Тараса Шевченка: «Розрита могила» й «До Основ'яненка» бо там є дуже гарно описана минувшість нашої рідної Батьківщини, козацька недоля і зруйнування Січі.

«З книжок подобається мені книжка Антона Лотоцького «Козак Байда». В цій книжці письменник гарно описав козака Байду, котрий волів згинути на гаку, а не зрадив українського народу й православної віри.

«Як буду велика, то хотіла би бути лікаркою, або вчителькою, щоб свою працю, а навіть і своє життя віддати на користь рідної землі».

Б о г д а н К а л ю ж н и й (8½ літ):

«Найбільш мені подобається вірш Ю. Шкрумеляка: «Українець», бо я його декламував на дитячому святі. Мені оплескували і я з цього був дуже вдоволений».

Ялишка в дитячому садку Барановичького відділу УЦК у Польщі
Січень місяць 1938

«Сподобалася мені книжка журнал «Дзвіночок». Там пишеться про Україну, про вояків та про малих хлопчиків-героїв, що боролися за свій рідний край, цікаві оповідання, байки, віршики то-що. Ще сподобався мені «Кобзар» Т. Шевченка.

«Я б хотів прислужитися Україні усім, аби я був більшим хлопцем та меншав у вільній від ворогів Україні».

Г а л и н а Г у р и н і в н а (14 літ):

«Із віршів мені найбільше подобається вірш Т. Шевченка «Зазив до братньої любови». Хотя ж я і мало знаю історію України, але читаючи її дійшла до переконання, що тільки незгода зруйнувала Україну і загнала в неволю. І наколиб всі верстви українського громадянства послухали зазиву Т. Шевченка, то Україна скорше діждалася б кращого завтра.

«Із прочитаних книжок подобається «Медведівська понівна» Антона Лотоцького. Героїня цього оповідання Уляна так полюбила Україну, що коли прийшла хвиля здатись ворогам, то вона перна рішила умерти, а не зрадити Україну. Ще більше Уляна любила Іллю і коли він зрадив Україну і перейшов на бік ворогів, то не зважаючи на горіч і біль свого серця зарубала його».

На питання «Чим би я хотіла прислужитися Україні?» Галина Гуринівна пише: «Тим, що живучи на чужині хотіла би набратися розуму і свідомости, щоб Україна мала одною свідомою громадянкою більше».

Українська школа в Парижі на святі Тараса Шевченка 3 квітня с. р.

Посередині члени Батьківського Комітету

Г а л и н і Т о л о ч н і й (13 років)

найбільше подобається вірш Т. Шевченка «Розрита Могила», бо «в ньому оспівана колишня слава України». З книжок подобається їй «За Україну» Ф. Коковського тому, що «в ній написано, як то діти боронили чим могли Україну від ворогів».

Галина Толочна хотіла б бути «вчителькою і виховувати дітей в любови до рідного краю і народу».

С е р г і й Г о р я ч к о (8 літ)

учень 4-го відділу початкової школи ім. С. Петлюри в Українській Станиці в Каліші, повідомляє, що йому найбільше подобаються вірші Т. Шевченка «бо в них згадує Т. Шевченко про славу Україну й славе козацтво», з книжок найбільше йому подобаються історичні оповідання Кашенка. Україні хотів би прислужитися, «щоб була вона вільною».

УКРАЇНСЬКА ДИТЯЧА ШКОЛА В ПАРИЖІ

Новий шкільний рік в більшості українських дитячих шкіл у Франції розпочався цього жовтня місяця й українські діти у Франції продовжують далі вивчати свій край і свою мову, нормально учащаючи разом з тим до французьких шкіл.

Крім науки українською мовою, школярі українських шкіл у Франції влаштовують українські національні свята й різні вечера.

На представленій тут фотографії — українська школа в Парижі під час свята Тараса Шевченка, влаштованого кінцем шкільного року 1937-1938. Посередині — члени Батьківського Комітету школи.

ДО УКРАЇНСЬКОГО ГРОМАДЯНСТВА

Вибудувавши Бурсу для хлопців, українське громадянство виконало свій обов'язок лише на половину, бо вже від самого початку відчувалася пекуча потреба приміщення дітей українських емігрантів дівчат, переважно сиріт. Що-року напливають прохання про приміщення дівчат, дітей найбідніших емігрантів або цілком сиріт, до Бурси ім. С. Петлюри, але приписи не дозволяють прийняти. Треба придбати хоч мале помешкання, щоб примістити бодай найбільше безпритульних.

За це тяжке завдання взялась Управа Союзу Українок-Емігранток, покладаючи надію на жертвеність і зрозуміння українського громадянства, а насамперед української політичної еміграції.

Управа Союзу Українок-Емігранток придбала будинок побіч Бурси ім. С. Петлюри й призначила його для дівчат. Будинок коштує майже 8.000 зол., а ми мали лише 2.500 зол., отже решту прийшлося позичити й цю позику треба сплатити на протязі року. Відозви минулого року про надсилання пожертв дали лише 1.400 зол. і ці пожертви надіслала мала кількість громадянства, більша частина або не дістала відозви, або взагалі нічого про це не знає. Щоб не зробити нікому прикрости й дати кожному взяти участь у цьому доброму ділі, Управа Союзу Українок-Емігранток поновно звертається до Українського Громадянства з глибоким проханням допомогти викупити цей дім, щоб бідні діти могли як найскорше в нім замешкати та благословляти добре серце братів і сестер, що допомогли найменшим вигнанцям.

Знаємо, що під сучасну пору українське громадянство має безліч інших пекучих потреб, які треба задовольнити, бо цього вимагає життя; знаємо, що знайдуться такі, що скажуть, що з бурсою для дівчат можуть почекати, бо є пильніші справи. Вважаємо, що в живому житті Української Нації нема менше й більше вартісних потреб. Всі справи пекучі й необхідні, коли слу-

жать для добра Української Нації, а врятування дітей емігрантів є одною з тих пекучих справ, яка вимагає від нас як найскоршого полагодження.

Віriamo, що українське громадянство, а насамперед українська політична еміграція, не зістанеться байдужою до німої, але багато вимовної просьби бідних дітей і своєю жертвою врятує від фізичної й національної смерти. Чим скорше напливатимуть пожертви, тим скорше зможемо примістити дітей. Між жертводавцями не повинно бракувати жадного українського громадянина(ки). Пам'ятаймо, що, допомагаючи бідним українським дітям, допомагаємо Україні.

За Управу Союзу Українок-Емігранток	За Бурсу ім. С. Петлюри в Перемишлі	
Марія Лівичка Голова	Марія Науменко Секретар	Петро Шкурат Опікун

Гроші проситься надсилати на адресу Союзу Українок-Емігранток: Варшава, вул. Вільча 45 м. 3,konto чекове 9134, на Бурсу для дівчат або Українбанк «Віра» в Перемишлі, Косцюшки 7, число книжечки 4457.

ДІТИ І БУРСА ДЛЯ ДІВЧАТ - ЕМІГРАНТОК У ПЕРЕМИШЛІ

Управа Союзу Українок Емігранток у Польщі дістала наступного листа:

«До нашого союзу, що опікується малими сиротами:

«Я, Маруся Плавич, і Міра Шайдевич, тихесенько від усіх і по добровільній згоді між собою, умовилися не їсти три дні третього по обіді і збережені цим гроші надіслати на захоронку, що має бути вибудована в Перемишлі для малих наших сиріт емігрантських.

«Пішли ми до нашої мамусі (моя хрещена) і оповіли про свою згоду і просили за наше третє-солодке давати нам належні гроші. Мамуся з приємністю погодилася і ми назбірали по 1 зол. 50 грош.

«Гроші пересилаємо, дуже просимо прийняти від нас хоч і невеличку, але щирю пожертву. Ми зараз на селі і з села посилаємо.

Прийміть від нас малих велику і щирю пошану.

Марія Плавич

Міра Шайдевич»

ЗВІТ ПРО ДІЯЛЬНІСТЬ УКРАЇНСЬКОЇ ШКОЛИ В ПАРИЖІ

З А 1 9 3 7 - 1 9 3 8 Р І К

На протязі 1937-1938 шкільного року школу відвідували такі діти:

П і д г о т о в ч а г р у п а : 1. Бобик Михайло, 2. Горгулевич Марія, 3. Якубовський Юрко, 4. Савіцька Яніна, 5. Савіцька Якимна, 6. Татарська Олена, 7. Шумицький Ярослав, 8. Шамбель Іван, 9. Щербій Єліана.

П е р ш а г р у п а : 1. Безуглий Олег, 2. Верха Ірина, 3. Галь Ольга, 4. Ковальська Наталка, 5. Кузнецова Феодосія, 6. Шекун Альберт, 7. Шегинська Ірина.

Д р у г а г р у п а : 1. Гавриляк Йосип, 2. Михальчишина Христина, 3. Могилівська Зоя, 4. Очеретна Наталка, 5. Ткаченко Наталка, 6. Ткаченко Юрко, 7. Хохун Галина, 8. Хохун Юрко, 9. Царевич Ольга.

Т р е т ь я г р у п а : 1. Кобрин Любов, 2. Мартинюк Івга, 3. Наглюк Всеволод, 4. Ткаченко Ірина, 5. Хохун Людмила, 6. Чорна Лисавета.

Учителями були: п. п. Миколайчук Кирило, Ковальський Микола, Порадовський та панна Вержицька Людмила. Учителем народного танку був п. Стефуранчин Петро.

Матеріальний стан школи на протязі шкільного року представлявся так :

П р и б у т к и :	
Лишалось в скарбниці від попереднього шкільного року	1.112.75
Допомога Офіса Нансена (через Шкільну Раду при Союзі Укр. Ем. Орг. у Франції)	3.500.—
Пожертви окр.громадян.	1.963.—
Дохід від вистави і балю, влаштованих ініціативною групою допомоги школі	781.50
Лишилось від ялинки .	25.55
Прибуток від родинних сходин на користь школи	238.50
Дохід від свята Тараса Шевченка	421.25
Дохід від свята з нагоди закінчення шкільного року	416.60

Р а з о м 8.459.15

В и д а т к и :	
Зшитки, олівці й інше шкільне приладдя ...	193.10
Подорож дітям, батьки яких безробітні, і одному учителеві, що мешкає далеко від школи .	2.331.70
Підвечірок дітям	484.45
Нагорода учителів:	
П. Миколайчукові	1.260.—
п. Порадовському	760.—
п. Вержицькій	600.—
п. Стефуранчинові ...	540.—
Нагорода акомпаніаторові при навчанні .. танців і співу	368.50
Придбання майна, його перевозка й ремонт ..	383.50
Придбання подарунку дітям, що закінчили цього року школу ...	600.—
Листування і роз'їзди у справах школи і при влаштованні свят ...	225.90

Р а з о м 7.747.15

На 1 жовтня 1938 р. готівкою в скарбниці . 712.—

8.459.15

3-го і 7-го липня с. р. були переведені скаменаційною комісією іспити дітей, які дали такі наслідки: переведено з підготовчої до 1-ої групи 2 дітей, з 1-ї до 2-ї групи 5 дітей, з 2-ої до 3-ої групи 4 дітей; закінчили школу 6 дітей. Всім цим дітям видано відповідні свідоцтва і 6-ти дітям, що закінчили школу, буде видано, крім свідоцтва, як нагороду, «Історію України» Аркаса. Засоби на придбання цих книжок було пожертвовано почесним членом Батьківського Комітету школи п. інж. Созонтовим.

2-го жовтня с. р. було скликано загальні збори батьків; їм було докладено як звіт про діяльність, так і фінансовий відчит, які зборами було затверджено. При перевиборах Батьківського Комітету на наступний 1938-1939 шкільний рік було обрано на почесного голову школи п. Наглюка Юліяна, якого тако-ж було обрано і на голову Батьківського Комітету. Заступником голови — п. Татарського, скарбником — п. Очеретного та секретарем — п. Могилівського. До ревізійної комісії обрано на голову п. Ковальського Миколу та членами — п. п. Ткаченка Сергія і Безуглого Захара.

Батьківський Комітет з приємністю стверджує зацікавленість громадянства школою, доказом чого служать як пожертви окремих осіб на школу, так і наслідки свят, що їх влаштуувала школа. Батьківський Комітет складає всім жертводавцям і особам, що підтримували в той чи інший спосіб школу, свою сердечну подяку. Зокрема Комітет вважає за свій обов'язок відмитити і сердечно дякувати за жертвеність і допомогу школі, таких осіб: пані Петлюрову О. і Прокоповичеву Л. та п. п. Гарагулю, Гентюка М., Гришиних, Йосипишина П., Качуру С., Ковальського М., Ляуту С., Луцкевича О., Рудичева І., почесного члена п. інж. Созонтова та панство Чуприни.

Маємо надію, що і цього шкільного року громадянство в міру своїх можливостей допоможе школі і складе посильну пожертву.

Батьківський Комітет

У К Р А І Н С Ь К А Д І Т Я Ч А П Е Р І О Д И К А

— «Сонечко» — український часопис для дітей. Адреса Редакції: Рівне на Волині, вул. Галлера, 18. Річна передплата — 3 зол. 50 гр., піврічна — 1 зол. 75 гр. Окреме число коштує 35 гр.

Вже від кількох літ Т-во «Українська Школа» у Рівному видає «Сонечко», місячник, призначений для дітей. Зміст «Сонечка» багато урізноманітнений і рясно прикрашений ілюстраціями. Майже кожне число «Сонечка» присвячено якійсь події з нашої минувшини. Так, напр., березневе його число було присвячено Т. Шевченкові, квітневе — річниці хре-

шення України, травневе — С. Петлюрі. А по-за цим усім «Сонечко» містить багато різних цікавих оповідань, віршів. Поволі і в приступній формі знайомить «Сонечко» своїх малих читачів і з різними науковими питаннями, даючи їм такі оповідання, як «Про Колумбове велике відкриття», «Перемога людини над простором» і ин.

В кожному числі «Сонечка» є «Сторінка молодих авторів», в якій друкуються дитячі вірші, сторінка «Що нового в світі?», «Історичний календар» і т. инш.

— «Д з в і н о ч о к», часопис для українських дітей. Адреса: Львів, вул. Косцюшкі, 1а. Річна передплата — 2 зол., піврічна — 1 зол.20 гр. Окреме число коштує 20 гр. Вже 8-ий рік виходить у Львові «Дзвіночок» і що-місяця приносить дітям дуже різноманітний і багатий матеріал: багато малюнків, різні оповідання, віршики, казочки, загадки, розмови з дітьми, різні поради дітям і т. инш.

В маленьких своїх оповіданнях і віршиках він дає дітям не лише користну розвагу, але й знайомить їх з нашою славною минувиною, з українськими історичними постатями, національними героями і з визначними людьми.

Охоплюючи широкий обсяг тем для своїх невеличких, але численних оповідань і віршів, для своїх в українськiм стилі виконаних малюнків, а а тако-ж загадок та инш. розваг, «Дзвіночок» дає великі услуги в духовному і національному розвитку дітей.

Гарно редагований і багатий змістом. Низький розмір передплати робить «Дзвіночок» доступним для широких українських дитячих мас.

О Д Р Е Д А Қ Ц І І

Вміщаємо в цьому числі «Тризуба» вже третій раз розділ «Наші діти на чужині». Загал читачів «Тризуба» без сумніву розуміє значіння українського виховання наших дітей на чужині як рівно-ж значіння нашого відділу «Наші діти на чужині». Сподіваємось тому, що матеріяли й фотографії для цього відділу далі будуть поступати до редакції все більше і все з більшого числа країн, де живуть наші люди на еміграції.

БАТЬКИ, що дбають про **духовий корм** для своїх дітей
передплачують для них :

журналик

і

книжечки

СВІТ ДИТИНИ

який появляється від 1919 року раз у місяць в об'ємі 32 ст. друку, багато ілюстр. і становить справжню ЕНЦИКЛОПЕДІЮ для дітей.

УМОВИ ПЕРЕДПЛАТИ :

В Польщі річно ... 4 зол.
Для Чехо-Словаччини 25 кч.
Для Румунії 150 леїв
Для Америки і Канади 1 дол.
Для всіх інших країв — рівновартість 1 амер. долара.

ДІТОЧА БІБЛІОТЕКА

які виходять щомісячно, ріжнородні змістом і тако-ж багато ілюстровані. Найбільше подають історичних оповідань і казок.

УМОВИ ПЕРЕДПЛАТИ :

В Польщі річно ... 5 зол.
Для Чехо-Словаччини 30 кч.
Для Румунії 200 леїв
Для Америки і Канади 1.50 д.
Для всіх інших країв—рівновартість півтора амер. долара.

ОКАЗОВІ ЧИСЛА ВИСИЛАЄТЬСЯ БЕЗПЛАТНО !

Замовлення разом з грішми посилати на адресу:

В и д а в н и ц т в о «СВІТ ДИТИНИ» — Л ь в і в, ул. Зіморовича, ч. 2.
Конто ПКО Львів: 503.330. Конто ПКО Прага: 79.475. Конто пер.розр. 14.

Д З В І Н О Ч О К

Львів, вул. Косцюшка 1 а.

«Д з в і н о ч о к» це найвірніший друг і приятель українських дітей. Незалежний, національний цей журналик є одночасно й найкращим учителем української дитини дошкільного й шкільного віку.

Малий кошт, бо всего 2 зол. коштує передплата на рік, а за це має дитина 12 дуже цікавих і гарно-ілюстрованих книжечок.

Тому не може бути кращої нагороди для дітей за добре свідоцтво, як передплатити їм «Д з в і н о ч о к».

ХРОНІКА

З ЖИТТЯ УКРАЇНСЬКОЇ ЕМІГРАЦІЇ

У Франції

З життя Укр. Бібліотеки імені С. Цетлюри в Парижі

Грошеві пожертви за місяці липень-серпень-вересень с. р. поступили від:

1) Т-ва «Просвіта» в Шалеті — збірка — 106 фр., 2) Української Громади в Шалеті — збірка — 192 фр., 3) Філії Військового Т-ва в Оден-ле-Тіші — збірка — 85 фр., 4) Вол. Конахевича з Нью-Йорку — 100 фр., 5) І. С. Шкрабія з Ешу, Люксембург — 7 фр., 6) І. Софроненка з Ешу, Люксембург — 13 фр., 7) Укр. Громади в Оден-ле-Тіші — збірка — 84.20 фр., 8) Укр. Громади в Гарфлер-Гаврі — збірка — 50 фр., 9) Редакції «Тризуба» — 600 фр., 10) Укр. Громади в Греноблі — збірка — 94 фр., 11) Укр. Громади в Тулузі — збірка — 105 фр., 12) Ол. Киселиці — 10 фр., 13) Ред. «Тризуба» — 600 фр., 14) Першої станиці Союзу б. українських воєнів у Монреалі (Канада) — 360 фр., 15) Пан-отця П. Білоня (з Америки) — 80.05 фр., 16) Панотця Григорія Павловського (з Америки) — 36 фр., 17) п. Архитки з Канади — 36 фр., Укр. Громади в Ліоні — збірка — 68 фр., 18) Української Народньої Помочі з Пітсбургу — 916.45 фр., 19) Всев. Живодара з Шалету — 50 фр., 20) Ред. «Тризуба» — 600 фр.

За цей-же час до представника Бібліотеки в Польщі п. Липовецького поступили пожертви Споживчого Т-ва «Дністер» у Львові — 20 зол. пол., Укр. Бібліотеки — Читальні «Просвіта» в Сарнах

— 6.50 золот., Ів. Когучинського із Слоніма — 5 золот., Кооперативи «Суспільний Промисел» у Львові — 25 золот., Юх. Коваленка — збірка у відділі УЦК в Барановичах — 9 золот., Мих. Григоренка — збірка у Відділі УЦК в Рейвці — 10 золот., Ол. Калюжного з Ковеля — збірка — 3 золот.

За місяці липень-вересень с. р. одержано пожертви книгами та іншими речами від: 1) п. Меремберга — 7 кн., 2) В-ва «Українська Бібліотека» із Львова — 2 кн., 3) Видавця І. Тиктора із Львова — 1 кн., 4) Гр. Маслоюка з Шалету — 3 світлини, 5) Ред. «Пробоем» — 1 кн., В-ва «Самоосвіта» — 1 кн., 9) В-ва «Укр. Бібліотека» — 2 кн., 8) п. Боднаря з Клевеленду — 1 кн., 9) В-ва «Світ Дитини» — 1 кн., 10) п. Мулярчика з Детройту — 1 кн., 11) В-ва «Діло» із Львова — 1 кн., 12) п. Полякова, Н. (Париж) — 40 аркушів українських старовинних вишивок і орнаменту (довоєнне видання), 13) І. Хмелюка — 5 кн., 14) В-ва «Самоосвіта» — 1 кн., 15) п. Поліщука з Дамаску — 1 кн., 16) Наукового Судетського Інституту у Відні — 1 кн., 17) В-ва «Світ Дитини» — 1 кн., 18) Музичного В-ва «Торбан» у Львові — 3 зшитки нот, 19) Ред. газети «Наш Прапор» — 2 кн., 20) І. Липовецького — 1 кн., 21) Духовної Консисторії в Крем'янці — 7 кн. і 3 чч. журналу, 22) В-ва «Діло» — 1 кн., 23) В-ця І. Тиктора — 1 кн., 24) П. Кожевникова — 5 ріжних старовинних мап, 25) п. Євгена Бачинського з Женеви — 21 книга, 136 чч. газет і журналів (по-між якими є цінні видання), 50 ріжних листівок, 12 малих друків і 15 класерів, 26) Д-ра Ю. Липи — 1 кн., 27) Якова Вовкогона з Альбертини — 4 старовинних мапи Європи, 28) Ф. Крушинського — 5 кн. і 9 чч. журналу, 29) В-ва «Торбан» — 3 зшитки нот, 30) В-ва «Народня

Справа» — 1 кн., 31) Є. Онацького — 1 ч. журналу й каталогу вистави, 32) В-ва «Вістника» — 1 кн., 33) В-я І. Тиктора — 1 кн., 34) В-ва «Світ Дитини» — 1 кн., 35) В-ва «Самоосвіта» — 1 кн., 36) В-ва «Українська Бібліотека» — 2 кн.

Всім жертводавцям та прихильникам Рада Бібліотеки складає свою глибоку подяку.

У Польщі

— В Українському Науковому Інституті у Варшаві 20 жовтня с. р. відбулося відкриття семінару української філології. Вступне слово виголосив керівник семінару проф. д-р Р. Смаль-Стоцький, а реферат на тему «Розвиток української літературної мови» зачитав магістр філ. В. Шеприкевич.

— 21 жовтня відбувся в Інституті виклад проф. Д. Дорошенка на тему «З життя українців у Канаді (вражіння з другої подорожі до Канади)».

В Бельгії

— Загальні збори Союзу Українських Старшин в Бельгії. Другі річні загальні збори Українських Старшин в Бельгії відбулися 25 вересня с. р. під головуванням сотні І. Цапка та за секретарування п. І. Кота.

По відкритті зборів було зачитано чисельні привітання, а між ними од пана міністра військових справ ген.-штабу ген.-хор. В. Сальського, від Т-ва б. Вояків Армії УНР в Румунії, Т-ва б. Вояків Армії УНР в Польщі, Спільки Воєнних Інвалідів Армії УНР, голови Головної Ради Хреста Симона Петлюри ген.-штабу ген.-хор. В. Куща, Українського Воєнно-Історичного Товариства та інші.

Голова Союзу сотні Я. Олексюк дав звіт з діяльності Управи в минулому році, зробивши підсумок праці між українцями та між чужинцями. Найбільшою маніфестацією Союзу за минулий рік

була участь у відкритті пам'ятника св. пам. королю Альбертові в Ньюорі, де українські старшини й вояки були представлені делегацією з прапорами.

Потім голова Ревізійної Комісії пор. П. Левінський склав звіт Ревізійної Комісії, після чого було обрано нову Управу Союзу в складі: голова — сотн. інж. І. Цапко, заступник голови і скарбник — поручник флоти І. Цинк, генер. секретарь — сотн. І. Шевченко. До Ревізійної Комісії обрано сотн. Я. Олексюка і пор. П. Левінського.

З газет

Паризький «Le Matin» з 27 жовтня с. р. подає повідомлення з Лондону про гарячкові заходи союзів коло зміцнення фортифікацій свого західного кордону. Заходи ті викликано страхом перед німцями, які, — як здається Москві, — мають якісь плани на Україну. От що пишеться в тій газеті про створення першої лінії совітських фортифікацій:

«Совіти припинили всяку іншу діяльність військову на те, щоб скупчити всю увагу на обороні хліборідних земель України та її вугілля. План тієї оборони складається з шести головних пунктів:

1) Знищення лісів на широкій смузі — місцями кілька кілометрів, а іншими місцями більше як на 150 кілометрів — між СССР, Румунією, Польщею та Естонією.

2) Згін населення з цієї зони. Але в певних випадках міста і хутори, з яких виведено місцеву людність, будуть знову заселені чоловіками й жінками з червоної армії, що користуються довірям Москви. Вони мають заступити собою селян і робітників, але справжнє їх завдання — стерегти кордону.

3) Знищення мостів, шляхів і залізниць, які переходять охороною зоною.

4) Збудування лінії фортець на східній границі цієї зони.

5) Поширення сітки залізничної і шляхової по-за цією лінією фортець.

6) Розвиток пунктів концентрації військ та повітряних баз.

А н г л і ї с ь к а п р е с а і справа Закарпатської України

В справі Закарпатської України появилось в першій половині жовтня, себ-то від 1-го до 15-го, у всіх англійських часописах 232 статей, дописів і згадок. Всі вони, майже без винятку, ставляться з великою прихильністю до питання створення української автономної держави у складі колишньої Чехо-Словаччини.

«Українське Бюро» (Лондон).

Н о в и й « П р о м е т е й »

Появилось перше число двохмісячного журналу «La revue de Prométhée», що почав виходити в Парижі, заступаючи місце свого попередника місячника «Prométhée». Редактором — проф. О. Шульгин, колишній міністр закордонних справ УНР.

Перше число представляється дуже гарно і має багатий різноманітний зміст. Бажаємо новому органі успіху.

У с п і х и у к р а ї н ц я

Египетський уряд доручив нашому земляку кінорежисеру Євгену Деславу, що працює у Франції, технічне опрацювання кіно-сценарія «Боротьба за добробут», дія якого відбувається на тлі праці нової египетської армії.

Це не перший раз, коли різні офіційні кола звертаються в кінових справах до Деслава. Перший фільм литовською мовою було виконано в паризьких студіях те-ж Євгеном Деславом.

Н е к р о л о г

+ П р о т о і є р е й Д м и т р о Г а л е в и ч . 5 вересня с. р. упокоївся на 76 році життя, в селі Вербка Волоська, Ольгопільського повіту на Поділлі, прот. Д. Галевич. Вихованець Подільської духовної семінарії, був він, як музикальна людина, диригентом семінарського хору, потім 49 з половиною років священником у Вербці Волоській. Зорганізований ним у Вербці хор був відомий на Поділлі. Не раз говорив він гарні проповіді українською мовою своїм духовним дітям, був порадником і наставником для них. Тому й захищали вони його, як могли. О.

Н О В І К Н И Ж К И І Ж У Р Н А Л И

— *Ukrainische Literatur im Dienste ihrer Nation*. Видання швейцарського видавництва R. Suter et Co в Берні, накладом Української Пресової Служби в Нью-Йорку.

— *Karpathen-Ukraine*. Накладом Української Пресової Служби в Нью-Йорку.

— *Waczkowski W. W obliczu wydarzeń*. Окремий розділ має заголовок: *Uwagi o sprawie ukraińskiej*. Видання «Myśli Polskiej». Warszawa. 1939. Ст. 112.

— *Młody Prometeusz*. Organ Młodzieży Prometeuszowskiej. No 2, 1938. Warszawa.

Т р и з у б

тижневик політики, культури, громадського життя та мистецтва, заснований р. 1925 Симоном Петлюрою, виходить в 1938 році по-старому з доповненим складом співробітників, новими видатними літературними силами.

УМОВИ ПЕРЕДПЛАТИ НА 1938 РІК

У Франції на рік — 80 фр., на півроку — 40 фр., на три місяці — 20 фр.
на один місяць — 10 фр.

	1 рік	½ року	3 місяці	1 міс.	Окр. чис.
ЧЕХОСЛОВАЧЧИНА	100 к. ч.	50 к. ч.	25 к. ч.	13 к. ч.	3,5 к. ч.
ПОЛЬЩА	22 зол.	11 зол.	5,5 зол.	2 зол.	0,60 зол.
РУМУНІЯ	550 леїв	300 леїв	150 леїв	50 леїв	25 леїв
НІМЕЧЧИНА	13 мар.	6,5 мар.	3,5 мар.	2,5 мар.	0,75 мар.
СПОЛ. ШТАТИ П. А.	3,5 дол.	2 дол.	1,5 дол.	0,75 дол.	0,15 дол.
КАНАДА	3,5 дол.	2 дол.	1,5 дол.	0,75 дол.	0,15 дол.
БЕЛЬГІЯ	25 бельг.	13 бельг.	7 бельг.	2,25 бельг.	0,75 б.
БОЛГАРІЯ	250 лев	150 лев	60 лев	25 лев	6,50 лев
ЮГОСЛАВІЯ	140 дин.	70 дин.	35 дин.	12 дин.	3 дин.

В Парижі набувати в книгарні «Maison du Livre», 9, rue de l'Éperon, Paris 6.

НЕЗАБОРОМ ВИЙДЕ З ДРУКУ НОВА КНИЖКА
ВИДАННЯ УКРАЇНСЬКОЇ БІБЛІОТЕКИ ІМ. С. ПЕТЛЮРИ В ПАРИЖІ

ПЕТРО ЗЛЕНКО

СИМОН ПЕТЛЮРА

МАТЕРІЯЛИ ДЛЯ БІБЛІОГРАФІЧНОГО ПОКАЖЧИКА

Ціна 50 амер. центів. Замовляти в Бібліотеці :
Bibliothèque Simon Petlura, 41, rue de La Tour d'Auvergne.
Paris 9, France.

Редакція і адміністрація : 41, rue de La Tour d'Auvergne. Paris 9
Для переказів у Франції: «Le Trident», chèque postal 898.50, Paris.
Редагує — Комітет

Адміністратор : Іл. Косенко
Le Gérant : M-me Perdrizet

Imprimerie L. BERESNIAK. 12. Rue Lagrange. Paris (5).